
EXTÁZE
kolečko éčko
koláč E
ekina
slovenskobezdrog.sk

PREČO VZNIKLA TÁTO BROŽÚRKA

Vo svete sa o drogách veľa hovorí — na uliciach, v školách, na internete a v TV. Niečo je pravda a niečo nie.

Mnohé z toho, čo sa ľudia o drogách dozvedajú, pochádza od tých, ktorí ich predávajú. Polepšení drogoví díleri priznali, že by povedali čokoľvek, len aby od nich ľudia kupovali drogy.

Nenechaj sa obalamutiť. Vyhnúť sa závislosti od drog a pomôcť svojim priateľom, aby im neprepadli, môžeš len tak, že poznáš pravdivé fakty. To je dôvod, prečo sme pripravili túto brožúrku — je pre teba.

Zaujíma nás tvoja spätná väzba a budeme radi, keď nám napíšeš. Môžeš sa pozrieť na **slovenskobezdrog.sk** a poslať e-mail na **info@slovenskobezdrog.sk.**

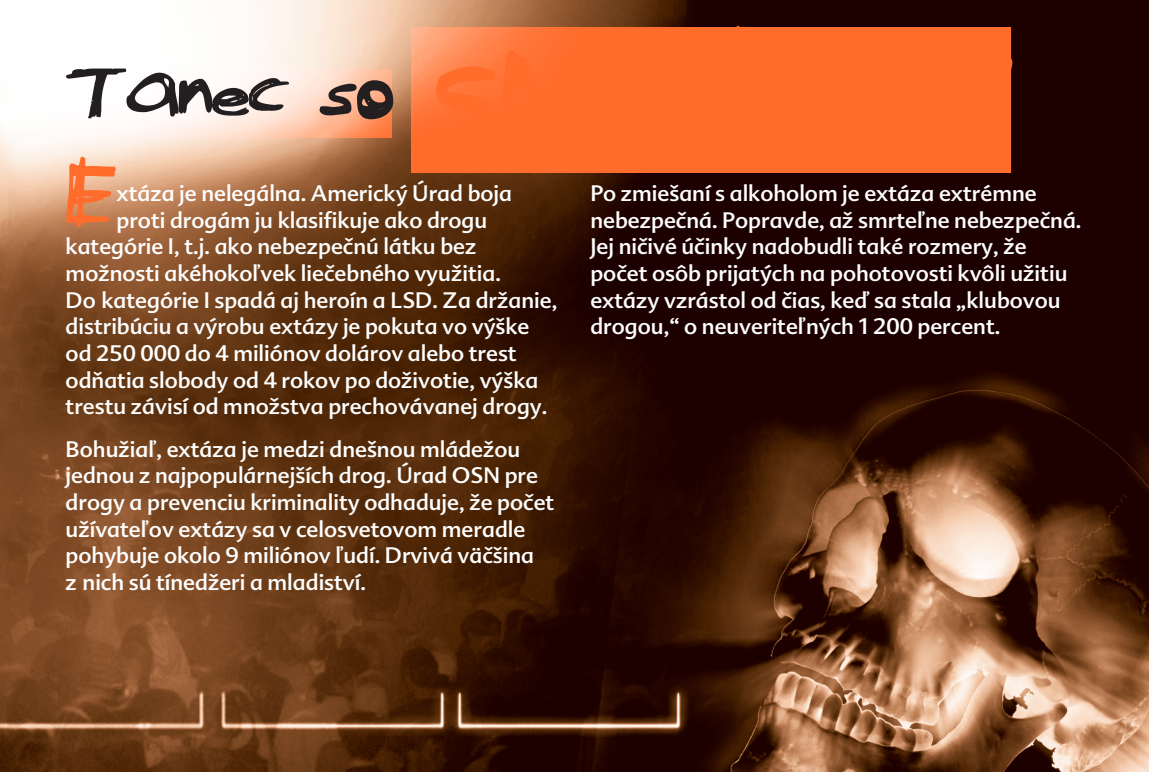

Tanec so

Extáza je nelegálna. Americký Úrad boja proti drogám ju klasifikuje ako drogu kategórie I, t.j. ako nebezpečnú látku bez možnosti akéhokoľvek liečebného využitia. Do kategórie I spadá aj heroín a LSD. Za držanie, distribúciu a výrobu extázy je pokuta vo výške od 250 000 do 4 miliónov dolárov alebo trest odňatia slobody od 4 rokov po doživotie, výška trestu závisí od množstva prechovávanej drogy.

Bohužiaľ, extáza je medzi dnešnou mládežou jednou z najpopulárnejších drog. Úrad OSN pre drogy a prevenciu kriminality odhaduje, že počet užívateľov extázy sa v celosvetovom meradle pohybuje okolo 9 miliónov ľudí. Drvivá väčšina z nich sú tínedžeri a mladiství.

Po zmiešaní s alkoholom je extáza extrémne nebezpečná. Popravde, až smrteľne nebezpečná. Jej ničivé účinky nadobudli také rozmery, že počet osôb prijatých na pohotovosti kvôli užitiu extázy vzrástol od čias, keď sa stala „klubovou drogou," o neuveriteľných 1 200 percent.

Naozaj chceš ísť na diskotéku?

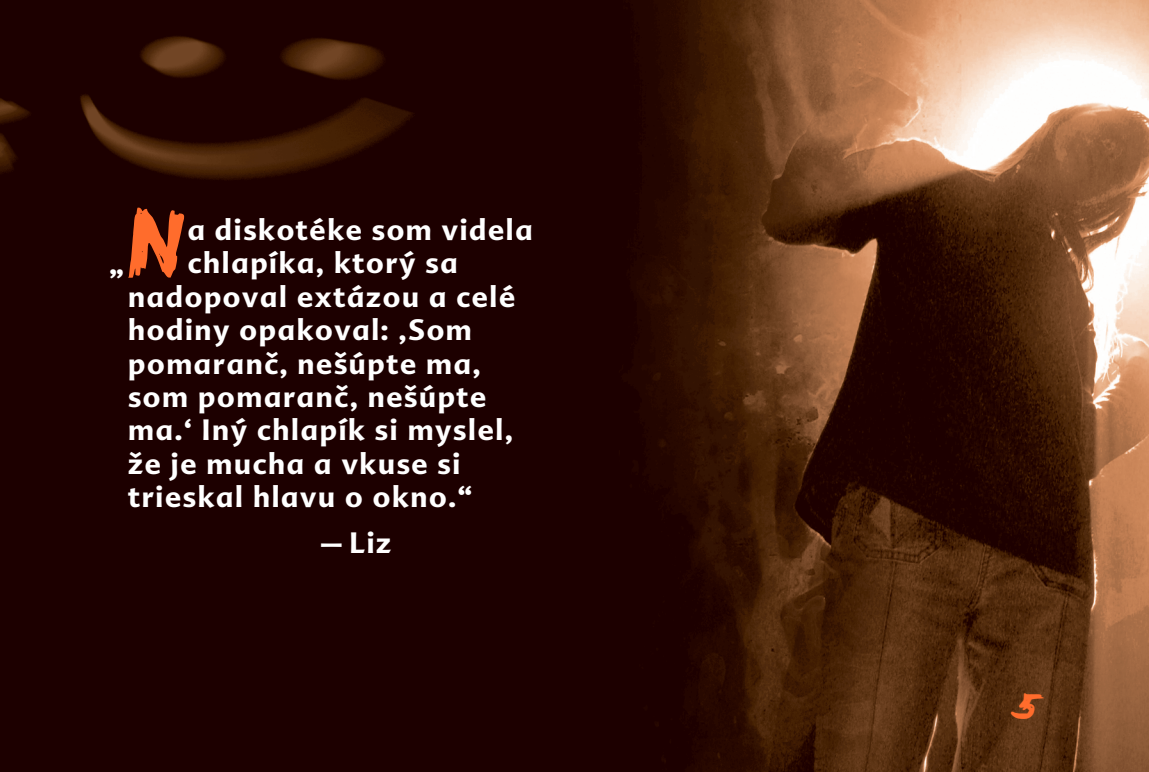
Nikki bola ako mnohí iní, čo chodili na diskotéky. Chcela uniknúť problémom a zabaviť sa, a tak mala v pláne stráviť noc s priateľmi na diskotéke. Jeden z nich mal v aute fľašu tekutej extázy, tak sa všetci rozhodli, že si z nej dajú. Droga čoskoro začala účinkovať. Nikky tancovala a tancovala a tancovala, viac ako kedykoľvek predtým. Ako neskôr na polícii vypovedal jeden z jej priateľov: „Nikky nič necítila."

Na druhý deň ráno bola mŕtva. Príčina smrti: predávkovanie extázou.

„To sa mne nemôže stať," myslíš si. Možno nie, ale naozaj to chceš riskovať?

„Na diskotéke som videla chlapíka, ktorý sa nadopoval extázou a celé hodiny opakoval: ‚Som pomaranč, nešúpte ma, som pomaranč, nešúpte ma.‘ Iný chlapík si myslel, že je mucha a vkuse si trieskal hlavu o okno.“

— Liz

Čo je extáza?

Extázu pôvodne vyvinula farmaceutická spoločnosť Merck v roku 1912. Bola vyrobená z metyléndioxymetamfetamínu (MDMA), čo je psychotropná droga. V roku 1953 použila armáda USA MDMA ako súčasť psychologických vojenských testov a neskôr sa droga znovu objavila v 60. rokoch 20. storočia ako psychoterapeutický medikament na „potlačenie zábran“.* Až v 70. rokoch minulého storočia sa MDMA začal používať ako párty droga.

V raných 80. rokoch minulého storočia bol MDMA v Spojených štátoch propagovaný ako „top pomocník pri nekonečnom hľadaní ‚chemického‘ šťastia“ a nechýbal na množstve víkendových večierkov. V roku 1984, keď bol MDMA ešte stále legálny, sa začal predávať pod názvom „extáza“, ale v roku 1985 bola táto droga kvôli svojej nebezpečnosti zakázaná.

Od 80. rokov 20. storočia sa Extáza stala širokým „marketingovým“ pojmom pre dílerov predávajúcich „extázové“ drogy, ktoré mohli v skutočnosti obsahovať veľmi málo alebo dokonca žiadny MDMA. A zatiaľ čo samotný MDMA môže pôsobiť škodlivo, to, čo sa dnes predáva ako extáza, môže byť divoká zmes rôznych látok od LSD cez kokaín, heroín, amfetamín, metamfetamín, až po otravu na potkany, kofeín, prípravky na odčervovanie psov a podobne. Díleri dávajú na tabletky presvedčivé logá a to je vlastne to, čo robí extázu obzvlášť nebezpečnou — užívateľ nikdy nevie, čo naozaj berie. Nebezpečenstvo sa ešte zvyšuje, keď užívateľ zvyšuje dávky, aby dosiahol rovnaké opojenie ako predtým a ani netuší, že možno berie úplne odlišnú kombináciu drog.

Extáza sa najbežnejšie vyskytuje vo forme tabliet, ale môže sa podať aj injekčne či inými spôsobmi. Extáza v tekutej forme je v skutočnosti GHB (gamahydroxybutyrát), tlmič centrálnej nervovej sústavy — rovnaká látka, akú možno nájsť v čističoch odtokov, podláh a rozpúšťačoch mastnoty.

* zábrany: myšlienky alebo zásady, ktoré človeku bránia v tom, aby sa správal určitým spôsobom

Pouličné názvy

- koleso
- éčko
- kolečko
- koláč
- ekina
- E
- disko tabletky
- XE
- XTC

Sen alebo nočná mora?

- Počet Američanov vo veku 12 a viac rokov, ktorí skúsili extázu, sa v roku 2007 odhadoval na 12,4 milióna, čo je 5% populácie tejto vekovej kategórie USA.
- Na Slovensku malo v roku 2015 pravidelnú či jednorazovú skúsenosť s extázou 4% študentov vo veku 16 – 19.
- 92% tých, ktorí začali užívať extázu, začínajú neskôr užívať iné drogy, vrátane marihuany, amfetamínov, kokaínu a heroínu.

Imaginárna pilulka lásky

prečo s maskou

Extáza sa často nazýva aj „pilulka lásky“, pretože zintenzívňuje vnímanie farieb a zvukov a údajne aj pocity prežívané pri dotykoch a pohladeniach, predovšetkým počas sexu.

Často však obsahuje halucinogény, čo sú drogy, ktoré ovplyvňujú myseľ a spôsobujú, že ľudia vidia alebo cítia veci, ktoré neexistujú. Halucinogény môžu človeka uvrhnúť do desivého alebo smutného zážitku z minulosti, kde môže uviaznuť bez toho, aby si to vôbec uvedomoval.

„Na diskotékach nie je nič zlé, kým si nevezmeš extázu. A vo chvíli, keď začneš, tak si o ľuďoch, ktorí ti radia, aby si prestal, budeš myslieť, že sú to idioti. Začneš veriť, že si objavil niečo úžasné a ostatní ti to predsa nemôžu vyhovárať. Keď sa ti extáza zapáči, je už neskoro, si v tom až po uši.“

— Pat

Predstava extázy ako „pilulky lásky“ je len jedným z mnohých klamstiev, ktoré sa o tejto droge šíria.

Extáza ma ničivý vplyv na emočný stav a jej užívatelia často trpia depresiou, zmätenosťou, ťažkými úzkostnými stavmi, paranojou*, psychotickým správaním a ďalšími psychickými problémami.

* paranoja: podozrievavosť voči ľuďom, nedôvera alebo strach z ľudí

„Našťastie som naživе, ale stále čelím dňom, mesiacom a rokom, ktoré prichádzajú po traume spojenej s extázou. Celý môj život sa budem vyrovnávať s tým, čo sa mi stalo... Zažila som všetko hrozné, čo si len viete predstaviť. Depresie, úzkosť, stres, (stále sa vracajúce) nočné mory a tie hrozné bolesti hlavy – to je len pár vecí, ktorými som trpela potom, ako som si dala extázu. Takmer som zomrela. Stačila jediná noc, pár tabletiek extázy a alkohol. Táto droga je smrteľná a som vďačná, že som stále naživе. Nedokážem opísať hrôzy spojené s mojimi nočnými morami. Prebúdzam sa zaliata potom a len ďakujem Bohu, že to je len ďalšia nočná mora. Prajem si, aby prišiel čas, keď tie nočné mory zmiznú... Žiadna droga nie je hodná tripu ani opojenia, ktoré sľubuje.“

– Megan

Následky užívania extázy

Extáza potláča prirodzené varovné signály, ktoré telo vysiela. Dôsledkom je, že človek riskuje — že zájde ďalej, ako to jeho fyzické limity a schopnosti dovoľujú. Napríklad niekto na extáze si vôbec nemusí uvedomiť, že jeho telo sa prehrieva a v dôsledku prehriatia môže omdlieť alebo dokonca zomrieť.

Podľa štúdie Výskumného strediska sociálnej práce Texaskej univerzity patrí medzi najčastejšie dlhodobé účinky užívania extázy depresia a znížená schopnosť koncentrácie. Výskumy tiež preukázali, že opakované užívanie extázy spôsobuje poruchy spánku, výkyvy nálady, úzkostné stavy; triašku alebo šklbanie vo svaloch; problémy s pamäťou.

KRÁTKODOBÉ ÚČINKY:

- zhoršený úsudok
- falošný pocit náklonnosti
- zmätenosť
- depresia
- problémy so spánkom
- ťažké stavy úzkosti
- paranoja
- túžba po droge
- svalové napätie
- slabosť, triaška alebo opuch
- mimovoľné škrípanie zubami
- zahmlené videnie
- nevoľnosť

DLHODOBÉ ÚČINKY:

- dlhodobé poškodenie mozgu ovplyvňujúce myslenie a pamäť
- poškodenie častí mozgu, ktoré majú na starosti reguláciu rozhodujúcich funkcií ako je učenie, spánok a emócie
- akoby „ústredňa“ mozgu bola násilím rozorvaná a potom pozapájaná opačne
- degenerácia nervových zväzkov a zakončení
- depresia, úzkosť, strata pamäti
- zlyhanie obličiek
- silné krvácanie
- psychóza
- kardiovaskulárny* kolaps
- kŕče
- smrť

* kardiovaskulárny: súvisiaci so srdcom a krvnými cievami

„Často od ľudí počujem, ako hovoria o extáze, že je to super droga a vraj neškodná. Jediné, čo si o tom môžem pomyslieť je: ‚Keby ste len vedeli.‘

Za päť mesiacov som sa z celkom zodpovednej osoby zmenila na človeka, ktorý na všetko kašle – a čím vyššie som sa s extázou dostala, tým hlbšie som sa potom prepadávala na tmavé a osamelé dno. V spánku ma prenasledovali nočné mory a triaška. Ochabla mi pokožka, mala som príšerné migrény a začala som mať paranoidné pocity. Všetko som to ignorovala – myslela som si, že to je normálne. Až do noci, keď som si myslela, že umieram.

Extáza ma pripravila o všetku silu, motiváciu, sny, priateľov, môj byt, peniaze a čo je najhoršie zo všetkého – o môj zdravý rozum. Každý deň sa bojím o svoje zdravie a budúcnosť. Čaká ma ešte veľa nadľudských úloh, ale som rozhodnutá ich zvládnuť, pretože som jedna z tých, ktorí mali to šťastie a dokázali prestať.“

– Lynn

Môžem sa stať závislým od extázy?

Je extáza návyková? Mnohí si to myslia. Hoci sa jej užívateľ nestáva závislý, stále existujú štyri veľmi reálne hrozby:

NEBEZPEČENSTVO Č. 1: Od roku 1995 je menej ako 10% extázových tabliet na trhu vyrobených z MDMA (derivát amfetamínu) v jeho čistej forme. Dnešný užívateľ extázy zvyčajne berie zmes celej palety rozličných drog, často v kombinácii s ďalšími toxickými látkami.

NEBEZPEČENSTVO Č. 2: Človek musí neustále zvyšovať množstvo drogy, ktorú berie, aby pocítil rovnaký účinok. Užívatelia hovoria, že účinok extázy sa po prvej dávke veľmi znižuje. A čím viac extázy človek užíva, tým viac negatívnych účinkov sa objavuje.

Na dosiahnutie silnejšieho účinku užívateľ často skúša iné, oveľa nebezpečnejšie drogy.

NEBEZPEČENSTVO Č. 3: Užívatelia pociťujú potrebu skúsiť inú drogu, ako napríklad heroín alebo kokaín, aby dokázali prekonať psychickú a fyzickú bolesť prichádzajúcu po „dojazde“ zo stavu pod vplyvom extázy. 92% z tých, ktorí užívajú extázu, užívajú aj iné, tvrdšie drogy.

NEBEZPEČENSTVO Č. 4: Falošná predstava pocitu pohody po užití extázy vedie k túžbe užívať drogu častejšie než len na diskotékach a techno-párty; rovnako ako u ostatných stimulantov, ľudia pokračujú v užívaní extázy napriek nepríjemným vedľajším účinkom, ktoré im spôsobuje.

Vedecké informácie

V súvislosti s extázou sa urobilo množstvo výskumov. Preukázali nasledovné:

- Užívanie extázy môže spôsobiť zlyhanie pečene, ako sa to stalo v prípade 14-ročného dievčaťa, ktoré v jeho dôsledku zomrelo i napriek snahe lekárov zachrániť jej život transplantáciou.
- Extáza býva zmiešaná s látkami, ako napríklad jed na potkany.
- Po nadmernom užití extázy zomreli mladí ľudia na následky dehydratácie, vyčerpania a srdcovej porážky.
- Extáza môže spôsobiť poškodenie obličiek, pečene a mozgu, vrátane dlhodobých poškodení mozgového tkaniva.
- Aj malá dávka extázy môže byť dostatočne toxická na to, aby spôsobila otravu nervového systému a jeho nezvratné poškodenie.

Drogová propaganda pod lupou

„Pozitívny“ obraz o drogách pochádza vo väčšine prípadov z toho, ako sú drogy idealizované vo filmoch a hudbe.

Keď sa nová látka objaví na trhu, málokedy sa považuje za nebezpečnú, až kým sa po dlhšom čase nepreukáže jej ničivý účinok. Medzitým však napácha škody a falošné predstavy o jej „neškodnosti“ sú zatiaľ široko-ďaleko prijaté.

Stalo sa to aj v prípade extázy. Ako uviedol jeden mediálny pozorovateľ: „Je to skoro ako keby na ňu nejaký múdry marketingový génius urobil kampaň.“

„Extáza zo mňa urobila blázna. Raz som zahryzla do pohára, ako keby to bolo jablko. Musela som mať ústa plné kusov skla, aby som si uvedomila, čo sa so mnou deje. Inokedy som trebárs hodinu zubami šklbala uteráky.“

— Ann

Čo ti povie díler

V rámci prieskumu medzi tínedžermi, ktorý zisťoval, čo ich na začiatku viedlo k užívaniu drog, 55% z nich odpovedalo, že boli pod nátlakom priateľov. Chceli byť „cool“ a obľúbení. Díler to vie.

Bude sa tváriť ako priateľ a ponúkne ti „pomoc“ s „niečím, čo ťa naladí“. Droga ti „pomôže zapadnúť“ alebo budeš vďaka nej „cool“.

Drogový díler ti s vidinou balíka, ktorý mu to vynesie, nahovorí čokoľvek, len aby si si drogu kúpil.

Povie ti, že ak si vezmeš extázu, „dostaneš do postele množstvo báb“.

Z predaja drog si dobre žije a je mu jedno, že tebe drogy zničia život. Ide mu len o jediné – o peniaze. Bývalí díleri priznali, že svojich zákazníkov považovali za „figúrky v šachovej hre“.

Poznaj fakty o drogách. Rozhodni sa sám za seba.

Pravda o drogách

Drogy sú v podstate jedy. Účinok je podmienený množstvom, ktoré si vezmeš.

Malé množstvo stimuluje (zrýchli ťa a naštartuje). Väčšie množstvo účinkuje ako sedatívum (spomalí ťa). A ešte väčšie množstvo spôsobí otravu a môže ťa zabiť.

Toto platí pre každú drogu. Rozdiel je len v množstve, ktoré je potrebné na dosiahnutie určitého účinku.

Mnohé drogy však so sebou nesú ešte ďalšie riziko: majú priamy dopad na myseľ. Môžu skresliť pohľad človeka na dianie okolo neho, v dôsledku čoho sa môže správať čudne, iracionálne, nevhodne a dokonca deštruktívne.

Drogy blokujú všetky pocity — žiaduce aj nežiaduce. Poskytnú síce krátkodobú pomoc tým, že uľavia od bolesti, ale zároveň ničia schopnosti a ostražitosť a zatemňujú myslenie.

Lieky sú drogy, ktorých cieľom je zrýchliť alebo spomaliť, alebo zmeniť činnosť telesných funkcií v snahe tieto funkcie zlepšiť. Niekedy sú potrebné. Avšak sú to stále len drogy: účinkujú ako stimulanty alebo sedatíva a privysoké dávky ťa môžu zabiť. Takže ak neužívaš lieky tak, ako by sa mali užívať, môžu byť rovnako nebezpečné ako nelegálne drogy.

Skutočným riešením
je poznať fakty a nie
začať užívať drogy

PREČO ĽUDIA UŽÍVAJÚ DROGY?

Ľudia užívajú drogy preto, že chcú vo svojom živote niečo zmeniť.

Tu je niekoľko vecí, ktoré mladí ľudia uviedli ako dôvody, prečo začali brať drogy:

- zapadnúť do kolektívu
- únik, uvoľniť sa
- únik z nudy
- vyzerať dospelo
- rebelovať
- experimentovať

Myslia si, že drogy sú riešením. Avšak napokon sa stanú ich problémom.

Nech už je postaviť sa vlastným problémom akokoľvek ťažké, následky užívania drog sú vždy horšie než problém, ktorý sa nimi človek snaží vyriešiť. Skutočným riešením je najprv poznať fakty a nie začať užívať drogy.

ZDROJE:

Národné centrum zdravotníckych informácií — Správa o liečbe užívateľa drog v SR 2014

Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách v SR 2015 (ESPAD)

Európska správa o drogách 2018

“Club Drugs Facts & Figures,” Office of National Drug Control Policy

United Nations Office on Drugs and Crime World Report 2008

Center for Substance Abuse Researc

Center for Substance Abuse Researc

National Institutes of Health

Department of Health (UK)

2007 National Survey on Drug Use and Health

FOTOGRAFIE:
Strana 7: stockxpert.com
Strana 18: stockxpert.com, bigstockphoto.com

Milióny výtlačkov brožúrok ako je táto v 22 rôznych jazykoch boli rozdané ľuďom po celom svete. Ako sa na ulici objavujú nové drogy a ako sa o ich účinkoch dozvedáme nové informácie, vydané brožúrky aktualizujeme a vytvárame nové.

Brožúrky vydáva Drug-Free World, nezisková verejnoprospešná organizácia so sídlom v Los Angeles v Kalifornii.

Táto nadácia poskytuje svojej medzinárodnej sieti, zameranej na prevenciu užívania drog, vzdelávacie materiály, poradenstvo a koordinuje ju. Pracuje s mládežou, rodičmi, pedagógmi, občianskymi združeniami a vládnymi organizáciami — s každým, kto má záujem pomáhať ľuďom viesť život bez drog.

FAKTY, KTORÉ MUSÍŠ POZNAŤ

Táto brožúrka je jednou zo série publikácií, ktoré zverejňujú fakty o marihuane, alkohole, extáze, kokaíne, crack kokaíne, pervitíne a jeho kryštalickej forme, inhalátoch, heroíne, LSD a o zneužívaní liekov na lekársky predpis. Kto si tieto informácie prečíta, dozvie sa o drogách dosť na to, aby sa dokázal rozhodnúť pre život bez nich.

Ak chceš získať viac informácií alebo viac výtlačkov tejto alebo ďalších brožúrok z tejto série, kontaktuj:

Slovensko bez drog, o.z.

www.slovenskobezdrog.sk info@slovenskobezdrog.sk

Foundation for a Drug-Free World
6331 Hollywood Boulevard, 90028,
Los Angeles, California, USA

www.drugfreeworld.org • e-mail: info@drugfreeworld.org
Phone: 1-888 NO TO DRUGS (1-888-668-6378)

© 2009, 2019 Foundation for a Drug-Free World. Všetky práva vyhradené. Logo nadácie je ochranná známka, ktorej vlastníkom je Foundation for a Drug-Free World. Item #20841-3-SLOVAK